

1. ZMLUVNÉ VZŤAHY

1.1 Judikatúra slovenských súdov

Zmluva o predaji podniku

§ 476 OBZ

Zmluvou o predaji podniku v zmysle § 476 ods. 1 OBZ sa predávajúci zaväzuje previesť na kupujúceho vlastnícke právo k veciam a iné práva a iné majetkové hodnoty, ktoré slúžia prevádzkovaniu podniku, a kupujúci sa zaväzuje prevziať záväzky predávajúceho súvisiace s podnikom a zaplatiť kúpnu cenu. Účastníkmi tejto zmluvy môžu byť tak právnické, ako aj fyzické osoby, pričom ustanoveniami § 476 až 488 OBZ sa spravujú záväzkové vzťahy vyplývajúce zo zmluvy o predaji podniku bez ohľadu na povahu jej účastníkov. Predmetom zmluvy o predaji podniku nie sú jednotlivé veci, jednotlivé práva alebo iné majetkové hodnoty, ale podnik ako celok, ktorý je vymedzený v § 5 OBZ.

Podľa § 477 OBZ na kupujúceho predchádzajú všetky práva a záväzky, na ktoré sa predaj vzťahuje. Na prechod záväzku sa nevyžaduje súhlas veriteľa, predávajúci však ručí za splnenie záväzkov kupujúcimi v zmysle právnej úpravy ručenia, ktorá je upravená komplexne v § 303 a nasl. OBZ. Pritom špecifická úprava, ktorá sa týka napríklad zmluvy o predaji podniku, prechodu záväzku a pod. obsiahnutá v Obchodnom zákonníku, má prednosť pred všeobecnou úpravou, ktorá je obsiahnutá v Občianskom zákonníku.

(uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. apríla 2009, sp. zn. 5 Cdo 140/2008)

Z odôvodnenia:

Odvolačný súd v porovnaní so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že podľa § 531 OZ prevzatie dlhu na základe zmluvy o predaji podniku môže byť účinné len vtedy, ak na to dá veriteľ súhlas a k takémuto prevodu dlhu na inú právnickú osobu žalobca nikdy súhlas nedal. V skutočnosti podľa odvolacieho súdu išlo o vyhýbanie sa plneniu povinností žalovanej prevodom na právnickú osobu, ktorá neskôr vstúpila do konkurzu a po vykonaní konkurzného konania bola vymazaná z obchodného registra. Preto nepovažoval za správny právny záver prvostupňového súdu o nedostatku pasívnej legitímácie na strane žalovanej.

Dovolačný súd je toho názoru, že toto konanie odvolacieho súdu, z ktorého vzišlo dovolaním napadnuté rozhodnutie, neprebehlo podľa zásad spravodlivého

2. OBCHODNÁ ZVYKLOSŤ

2.1 Judikatúra slovenských súdov

📄 Obchodná zvyklosť a jej existencia

§ 1 ods. 2 OBZ

Dôkazné bremeno, že určitá obchodná zvyklosť existuje, aký je jej obsah a že sa zachováva, postihuje stranu, ktorá sa tejto zvyklosti dovoľáva. Faktúra je platobný účtovný doklad, ktorému nemožno pripisovať účinky dvojstranného právneho úkonu. Jej záväznosť je daná obsahom dohody strán. Od samotnej skutočnosti, že predávajúci cenu tovaru fakturoval a na faktúre uvádza jednostranne lehoty splatnosti kúpnej ceny, nemožno odvodzovať zvyklosť alebo prax, ktorú strany medzi sebou zaviedli, a teda ani úmysel strán.

(rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28. apríla 2011, sp. zn. 1 M Obdo V 2/2009)

Z odôvodnenia:

Dovolací súd sa s tvrdením generálneho prokurátora nestotožňuje a zhodne so žalovaným poukazuje na čl. 59 Dohovoru OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru (ďalej aj „Dohovor“), z ktorého vyplýva povinnosť kupujúceho zaplatiť kúpnu cenu v dobe ustanovenej zmluvou alebo určiteľnej podľa zmluvy a tohto Dohovoru. V prípade absencie zmluvného dojednaní o dobe povinnosti kupujúceho zaplatiť kúpnu cenu, vychádzajúc z uvedeného, toto upravuje Dohovor v jeho čl. 58, z ktorého správne vychádzal odvolací súd a tiež súd prvého stupňa. Napriek uvedenému sa dovolací súd tiež nestotožnil s generálnym prokurátorom, že súdy pochybili, keď jednostranné vyznačenie splatnosti faktúry žalobcom neposudzovali podľa úmyslu a zaužívanej praxe, ktorá mala charakter obchodnej zvyklosti. Z konania síce vyplynulo, že medzi účastníkmi bol od roku 1993 dlhodobý obchodný vzťah, že dodaný tovar bol žalobcom fakturovaný, nebolo však preukázané, že by lehota splatnosti, ktorá bola jednostranne vyznačená na spornej faktúre žalobcom, bola zvyklosťou v medzinárodnom obchode všeobecne známou a v príslušnom obchodnom odvetví zachovávanou, ktorou by zmluvné strany mali byť viazané (čl. 9 ods. 2 Dohovoru), ani zvyklosťou, na ktorej sa dohodli, resp. určitou praxou, ktorú strany medzi sebou zaviedli a ktorou by boli viazané (čl. 9 ods. 1 Dohovoru). Dôkazné bremeno, že určitá obchodná zvyklosť

4. OBCHODNÝ REGISTER

4.1 Judikatúra slovenských súdov

Zápis zmien do obchodného registra

§ 27 OBZ

Vykonaním zápisu, jeho zmeny, resp. výmazom určitého zápisu z obchodného registra dochádza k zmene práv a povinností osôb dotknutých zápisom. Výmazom osoby konateľa a spoločníkov títo strácajú reálnu možnosť riadiť spoločnosť, resp. sa podieľať na zisku spoločnosti. V prípade nahradenia vymazaných osôb z obchodného registra inými osobami, novozapísané osoby nadobúdajú všetky práva a povinnosti, ktoré zákon spája s výkonom jednotlivých funkcií v spoločnosti s ručením obmedzeným. Nakoľko uskutočnenie zmeny zápisov je vážnym zásahom do oprávnených záujmov dotknutých osôb, nemožnosť podať odvolanie proti vykonaným zmenám je znemožnením eventuálnej obrany týchto osôb voči rozhodnutiu súdu na základe neúplných podkladov predložených navrhovateľom na konanie o zhode zápisov v obchodnom registri so skutočným stavom, prípadne voči nezákonnému postupu súdu, a teda odňatím možnosti dotknutých osôb konať pred súdom.

(uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14. júla 2010, sp. zn. 1 Obdo 18/2010)

Cezhraničné zlúčenie a splynutie

§ 69aa OBZ

Zákonom ustanovené preskúmvanie cezhraničného zlúčenia alebo cezhraničného splynutia v zmysle § 69aa ods. 2 a 7 OBZ, na ktoré odkazuje okresný súd, je obmedzené výlučne na prípady, ak je výsledkom tohto procesu nástupnícka spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky. V ostatných prípadoch, t. j. ak slovenský registrový súd vykoná iba výmaz slovenskej zúčastnenej spoločnosti, sú podmienky výmazu preskúmvané len po formálnej stránke, pričom podkladom pre vykonanie výmazu má byť jedine oznámenie zahraničného registra alebo inej evidencie, do ktorej sa

zapisuje nástupnícka spoločnosť, že cezhraničné zlúčenie alebo cezhraničné splynutie nadobudlo účinnosť.

(uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. augusta 2012, sp. zn. 41 Cob 108/2012)

Z odôvodnenia:

Nevyhnutnosť vykonania výmazu potvrdzuje aj skutočnosť, že členské štáty navzájom akceptujú rozhodnutia justičných orgánov a popretie rozhodnutia zahraničného registra by bolo v rozpore so záväzkami Slovenskej republiky, ktoré vyplývajú z komunitárneho práva. Povinnosť vzájomného uznávania rozhodnutí justičných orgánov členských štátov vyplýva, okrem iného, aj z článku 33 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, podľa ktorého sa rozsudok vydaný v členskom štáte uznáva v ostatných členských štátoch bez osobitného konania. V zmysle článku 32 nariadenia „rozsudok“ znamená každé rozhodnutie súdu alebo tribunálu členského štátu bez ohľadu na jeho označenie vrátane uznesenia, nariadenia, rozhodnutia alebo exekučného príkazu.

Ak ide o prípad, keď nástupnícka spoločnosť má sídlo mimo územia Slovenskej republiky, je základným ustanovením, ktoré rieši postup registrového súdu príslušného pre zanikajúcu slovenskú zúčastnenú spoločnosť pri jej výmaze z obchodného registra, § 69aa ods. 8 OBZ. Z tohto ustanovenia jednoznačne vyplýva, že výmaz zanikajúcej slovenskej zúčastnenej spoločnosti bude mať nevyhnutne iba deklaratórne účinky, keďže k zániku tejto spoločnosti ako subjektu práva dôjde už dňom nadobudnutia účinkov cezhraničnej fúzie. Slovenská zúčastnená spoločnosť tak zanikne v deň určený podľa právneho poriadku, ktorému podlieha nástupnícka spoločnosť. Slovenský obchodný register musí v tomto prípade vykonať výmaz slovenskej zúčastnenej spoločnosti vždy spätne, a to ku dňu nadobudnutia účinkov cezhraničnej fúzie. Zásadný význam pre výmaz zanikajúcej slovenskej zúčastnenej spoločnosti má mať v prvom rade oznámenie zahraničného registra o tom, že zahraničná fúzia už nadobudla účinky podľa zahraničného práva.

 Predbežné opatrenie a obmedzenie podať návrh na zápis zmeny do Obchodného registra

§ 27 OBZ

Pokiaľ ide o konanie samostatne konajúceho konateľa vo veciach obchodného registra, súd nemôže predbežným opatrením zakázať konateľovi

spoločnosti s ručením obmedzeným podať návrh na zápis zmeny zapisovaných údajov registrovému súdu.

(uznesenie Krajského súdu Bratislava z 29. mája 2014, sp. zn. 8 Cob 109/2014)

Z odôvodnenia:

Pokiaľ ide o konanie samostatne konajúceho konateľa vo veciach obchodného registra, súd nemôže predbežným opatrením zakázať konateľovi spoločnosti s ručením obmedzeným podať návrh na zápis zmeny zapisovaných údajov registrovému súdu. Uloženie takého zákazu by znamenalo obmedzenie konateľského oprávnenia štatutárneho orgánu spoločnosti, keďže konateľ je zo zákona oprávnený na všetky právne úkony, ktoré sa týkajú spoločnosti, a podľa § 133 ods. 3 OBZ obmedziť jeho konateľské oprávnenie môže iba spoločenská zmluva alebo valné zhromaždenie (teda nie súd), a to bez účinnosti voči tretím osobám (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Obo 96/2002 – ZSP 38/2002). Vzhľadom na daný skutkový a právny stav je potrebné konštatovať, že súd prvého stupňa nepochybil, keď uzavrel, že navrhovateľ účel, prípustnosť a opodstatnenosť nariadenia predbežného opatrenia a ani nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy neosvedčil, keďže v navrhovateľom označených konaniach odporca nevystupoval ako spoločník navrhovateľa.

Základné povinnosti spoločníka navrhovateľa (odlišné od povinností konateľa ako štatutárneho orgánu spoločnosti) sú definované v čl. VI ods. 2 spoločenskej zmluvy tak, že spoločník musí plniť rozhodnutia valného zhromaždenia, dodržiavať ustanovenia spoločenskej zmluvy, zachovať mlčanlivosť vo veciach týkajúcich sa záujmov spoločnosti, dodržiavať pravidlá spoločenskej a obchodnej etiky a zachovať mlčanlivosť o veciach obchodných partnerov aj po zániku spoločnosti. Podľa názoru odvolacieho súdu však nemožno vylúčiť, že určité konanie môže byť podľa konkrétnych okolností porušením povinností konateľa a súčasne aj porušením povinností spoločníka. Obsah spisu a najmä skutočnosť, že platná právna úprava predbežného opatrenia nepredpokladá vykonávanie žiadnych dôkazov spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, R 58/2001, ako aj ZSP č. 34/2002), neumožňuje súdu v prejednávanej veci urobiť záver o tom, či sa odporkyňa svojím konaním dopustila aj porušenia povinností spoločníka (akých konkrétnych a v akej intenzite). Uvedené skutočnosti je možné právne relevantne dokazovať až v konaní vo veci samej.

4.2 Judikatúra českých súdov

▣ Občianske združenie a zápis do obchodného registra

§ 27 OBZ

Občianske združenie nemôže byť zapísané do obchodného registra.
(uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 25. februára 2003, sp. zn. 29 Odo 825/2002)

Z odôvodnenia:

Základnou právnou úpravou umožňujúcou zápis právnických osôb do obchodného registra je § 3 ods. 1 písm. a), b) OBZ, podľa ktorého sa do obchodného registra zapisujú obchodné spoločnosti, družstvá a iné právnické osoby, o ktorých to ustanovuje zákon a zahraničné právnické aj fyzické osoby podľa § 21 ods. 4 OBZ. Toto ustanovenie je ustanovením kogentným a vymedzenie okruhu právnických osôb zapisovaných do obchodného registra preto nemožno rozširovať nad zákonom ustanovený rámec.

Podľa iného zákona sa do obchodného registra zapisujú napríklad štátne podniky (§ 5 zákona č. 77/1997 Zb.), stredisko cenných papierov (§ 55 ods. 1 zákona č. 591/1992 Zb.), príspevkové organizácie zriaďované územnými samosprávnymi celkami (§ 27 ods. 6 zákona č. 250/2000 Zb.) a ďalšie.

Zápis občianskych združení podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov žiadny právny predpis neupravuje, a preto sa, ako správne uzavreli sudy oboch stupňov, do obchodného registra zapísať nedajú. Ak iné registrové sudy občianske združenia do obchodného registra zapísali, porušili § 3 ods. 1 OBZ.

▣ Materiálna publicita zápisu do obchodného registra

§ 27 OBZ

Negatívna stránka princípu materiálnej publicity obchodného registra pôsobí objektívne, bez ohľadu na zavinenie. Osoba zapísaná v obchodnom registri sa nemôže dovolávať voči tomu, kto koná v dôvere v zápis do obchodného registra, nesprávnosti zápisu, ani keď nesprávnosť zápisu spôsobila iná osoba alebo registrový súd.

(rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 9. mája 2000, sp. zn. 32 Cdo 2644/99)